

Le

1958

SAUSIS

Nr. 1

1958 SAUSIS Nr. 1

Redaguoja:

Dr. A. Šerkšnas

Leidžia:

Lietuvių Kultūros Institutas

Administruoja:

Nekalto Prasidėjimo Seserys

Prenumerata:

Metams: \$4.00, Atskiras numeris 40 centų.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.

Raštus siųsti ir visais redakcijos reikalais kreiptis:

Dr. A. Šerkšnas, 301 Silas Deane Hwy., Wethersfield, Conn.

TURINYS

1. AŠTUONI	1
2. K. Šimonis, KŪDIKIS IR MILŽINAS	2
3. Marytė Lekniūtė, KAIP APLANKYTI TĖVYNĘ	4
4. KUNIGO PETRO LAIŠKAI	6
5. A. Grigaitis, ŽMOGUS, KURS MYLĖJO VAIKUS	7
6. Jurgis Jankus, MEŠKIUKAS	8
7. Pr. Tekutienė, SNAIGĖS	14
8. J. Končius, APIE MERGAITĘ, KURI SVAJOJO	16
9. M. L., NELEMTA DOVANĖLĖ	20
10. SAULĖS JUOKAS	22
11. ŠIMTAS MİSLIŲ BE VIENOS	24
12. TRUPUTĮ PAGALVOK	25
13. A. Giedrius, GAILUTĖ	26
14. Vincas Krėvė, DAINA APIE ERELĮ	29

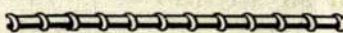
Viršelio fotografija — Laiškų Lietuviams

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. Editor: Dr. A. Šerkšnas, 301 Silas Deane Hwy., Wethersfield, Conn. January, 1958. Vol. 9, No. 1. Subscription: \$4.00 yearly. Single Copy 40¢. Entered as second-class matter at the post office in Putnam, Conn.

Immaculata Press

AŠTUONI

Žvilktėkite į šį paveiksluką. Zuikis skaito, kiek eglutė turi šakų. Kiek suskaitė? Aštuonias. Tai tiek mūsų EGLUTĖ turi metų.

Aštuoneri metai, aštuoniasdešimt sąsiuvinų, du tūkstančiai penki šimtai šešiasdešimt puslapių. Tai gražūs skaičiai! Puiki enciklopedija, paėmus viską kartu. Aštuonios dailios knygos, surišus atskirai kiekvienų metų sąsiuvinus. Visai neabejotina, kad tie, kurie nesiprenumeravo Eglutės ir neturi šios enciklopedijos, pavydi tiems, kurie prenumeravo ir turi.

Naujai pradedantieji skaityti vaikai turėtų Eglutę užsiprenumeruoti tučtuojaus. Tam, kad, metai po metų, ir jie susidarytų tokią enciklopediją, tokių puikių knygų. Nepraleiskite progos, geriau anksčiau, negu vėliau.

Eglutė naudinga netik vaikams, kurie džiaugiasi jos paveikslėliais, skaito ir deklamuoja iš jos puslapių, bet ir jų tėvams, o taip pat — mokytojams, visuomenės ir kultūros darbininkams, kurie yra atsakingi už programų parengimą įvairiomis progomis. Šešioliktoji Vasario, Šv. Kazimieras, Motinos Diena, Kristaus Karaliaus šventė, Kariuomenės šventė — tai progos, kada kiekvienas ieško Eglutės.

Kūdikis ir milžinas

Žodžiai ir piešiniai

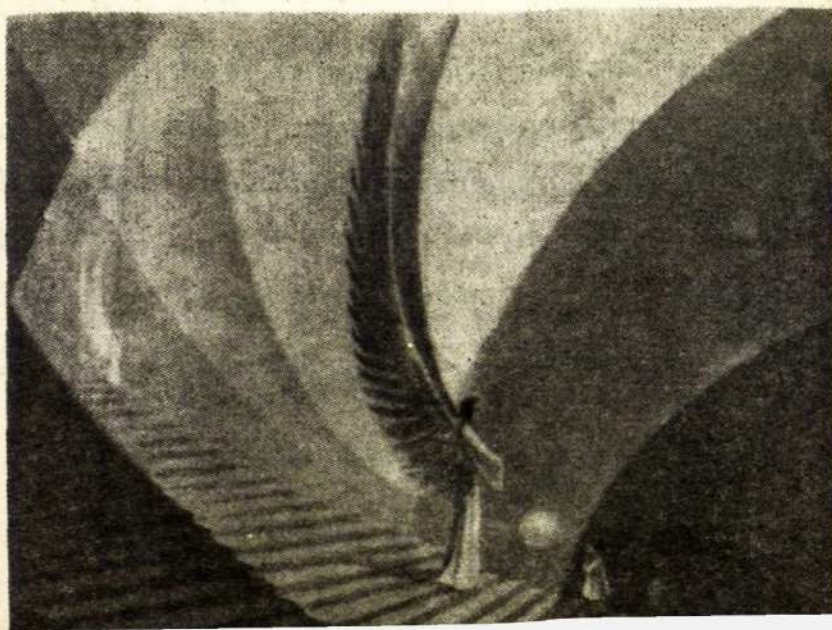
K. ŠIMONIO

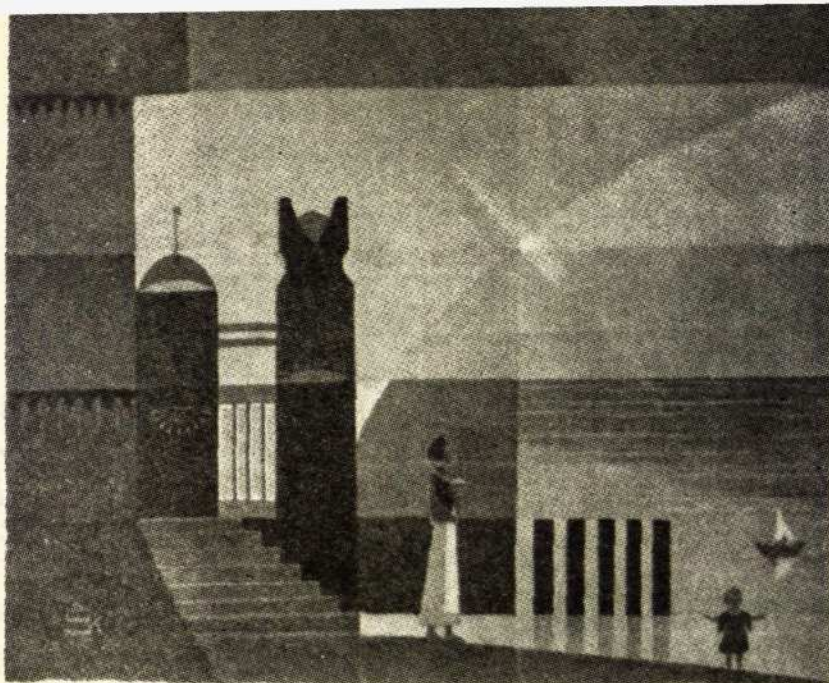
Mažyti, tau tamsu, baugu ir tu alpsti iš širdies skausmo...

Tu su širdimi ir gyva siela niekad nenurimsi, jausdamas kitas erdves, laikus ir kitas galias. Nusižeminęs nulenki galvutę, kaip žalias lauko linelis pavėjun, ir iš tavo lūpų didžiu pasiilgimu veržiasi malda į Visumos Viešpatį.

Tada vėl pajunti švelnią, gaivinančią srovę ir prieblandoj apsidairai lyg jieskodamas šviesesnių akiračių, nes likimo sunkioji letena ant tavo pečių jau nebejauciama. Tu atsidūsti ir kaip tolimo dangaus šviesus spindulėlis nusileidžia į tavo sužeistą širdį palai-

ma ir sušvinta tavo sieloje noras vienybės su pasaulio siela — su ramybės begalybe, kad nebesikartotų skaudaus likimo sutikimas.

Tu praregėjai ir supratai, kas yra kova, žiema, vasara, liga, sveikata, meilė, piktybė, gimimas ir mirtis, o taip pat — kas yra džiaugsmas, grožis ir kūryba.

Tas gyvenimo įvairumas, o tavo pastabumas sužadina tavyje mintis ir galias. Tu kartais kaip drugelis gėlynuose žaidi, o kartais kaip milžinas dvasioje kuri naujus darbus, didžius sumanymus, o rankos tavo įkūnyja pavidalus ir vaizdus, kurie dirba su tavimi, o tu džiaugiesi ir dvasia plasnoji į platybes, į viliojančią dangaus giedrią mėlynę, į mirgančias žvaigždes, į jų tolybę ir į Visumos slėpinybę.

KAIP APLANKYTI TĖVYNĘ

MARYTĖ LEKNIŪTĖ

*Ir svajonių paukštis išsitiesia
Dideliais fantazijos sparnais
Per tą platų vargo vandenyną.
V. Mačernis*

Daugelis iš Jūsų, mieli Eglutės skaitytojai, jau gimėte tremtyje arba išvykot iš Tėvynės labai labai mažičiai. Ir aš išvažiavau būdama vos keturių metų. Taigi Tėvynės neatsimenu.

1954 metais vyr. skautininkė Dr. M. Žilinskienė, sugalvojo skautėms konkursinį darbą: "Kelionė per Lietuvą". Tam darbui buvo nustatytos taisyklės ir reikalavimai. To darbo tikslas buvo skaučių susipažinimas su Lietuva, su jos geografija, istorija, literatūra ir tautosaka. Pasakos, padavimai, dainos, giesmės, patarlės, mįslės, poetų eilėraščiai ir rašytojų aprašymai, taip pat rinkiniai Tėvynės vaizdų, savo piešiniai ir prisiminimai. Viskas turėjo įeiti į šį darbą. Rašinio forma turėjo būti dienoraštinė.

Daug sesių pasiryžo "vykti" į šią įsivaizduojamą kelionę. Daug iš jų buvo vyresnio amžiaus ir jos turėjo dar savo brangius prisiminimus. Aš "išvykau" kelionėn labai noriai, tačiau tuoj atsistojau nežinomybės kryžkelėje. Kuriuo keliu eiti? Juk aš Tėvynės neprisimenu.

Nutariau keliauti, kaip toji seselė mūsų tautosakoje brolių juodvarnių ieškodama. Klausti kelio saulutę, žvaigždeles, debesėlius, nes ir aš, kaip ir ji, turėjau didelį norą savo tikslą pasiekti.

Mano kelrodžiai buvo lietuviškos knygos. Buvo čia mūsų nuosavos, skolintos ir iš knygyno gautos. Juk lietuviškų knygų daug ir jos nėra sunkiai gaunamos.

Atitrūkdama nuo savo tiesioginių pareigų, tai yra nuo pamokų, liuoslaikį skirdavau lietuviškai knygai. Knygos atvėrė man akis mano kelionei, parodydamos mano Tėvynės grožį. Nupiešiau žemėlapi, ir taip "keliavau" iš vienos vietovės į kitą. Pasitaikė, kad ir knygoje pritrūkdavo žinių, tada kreipdavausi į savo tėvus, o jie visada mielai padėdavo man, suteikdami reikalingų žinių.

Taip per nustatytas 30 dienų aš "apkeliavau" penkiasdešimt vietovių. Žinoma, kad išeitų įdomus veikalėlis, aš pridėjau savo fantazijos.

Marytė Lekniūtė šio rašinėlio autorė su savo didžia dovana — lietuvišku kostiumu, kuri ji laimėjo konkurse už rašinėlį “Kelionė per Lietuvą.”

Marytė Eglutės skaitytojams jau seniai yra pažįstama iš jos rašinių. Ji pažadėjo ir toliau rašyti Eglutei.

Mano darbas laimėjo pirmą vietą Detroito “Gabijos” tunte. O mielos sesės dargi apdovanojo mane gražiomis dovanėlėmis. Pasukui darbą išsiuntė tolimesniam konkursui. Ten suplaukė darbai iš visų miestų ir ten juos vertino speciali komisija. Už šį mano darbą aš buvau apdovanota tautiniu kostiumu. Dirbau ne dėl dovanų, bet, kai gavau gražų žemaitiškų raštų ir spalvų tautinį kostiumą, jaučiausi labai, labai laiminga ir dėkinga.

Dirbdama šį darbą gerokai pažinojau Tėvynę. Mieli “Eglutės” skaitytojai, kiekvienas iš jūsų gali eiti šiuo Tėvynės ieškojimo keleliu. Pradžioj skaityti, paskiau rašyti. Daugelis iš Jūsų lankote lietuviškas mokyklas. Tai vis tiesūs keliai prie tikslo. Tik neužmirškite, vien važinėti į mokyklą — mažą. Reikia dirbti ten nuvykus ir dirbti sugrįžus. Ir tikėkit, laiko jums užteks viskam, ir poilsiui, ir žaidimams, ir kitokioms pramogoms. Jūs tik nuoširdžiai išmėginkite “žaidimą”: “Tėvynės pažinimas”, ir jūs jį pamilsite taip, kaip aš pamilau.

Atrodė, kad tuos mėnesius aš tikrai gyvenau Tėvynėje. O kai užverčiau paskutinius savo dienyno lapus, jaučiau, kad apleidžiu savo mielą kraštą. Ir prisiminiau Maironio žodžius:

*Ir vėlei tavo liūdno veido
Neberegėsiu aš ilgai,*

*Likimas vėlei nebeleido
Kad slinktų mums išvien vargai.*

KUNIGO PETRO LAIŠKAI

Mieli Berniukai ir Mergaitės,

Daug iš jūsų mane pažįsta. Mes buvome geri draugai Chicagoje. Padainuodavome, pažaisdavome. Kaikurie jaunųjų mano draugų dabar jau laiko save užaugusiais. Taip ir yra. Bet viena prasme mes visi esame vaikai — Kristaus vaikai. Ši rudenį aš persikėliau į naują vietą. Iš Chicagos pasileidau į Lewistown, Montana. Ne taip daug, tik 1400 mylių.

Mane palydėjo berniukų ir mergaičių būrys. Jie ilgai man mojo ir šaukė: parašyk, parašyk! Parašysiu, šaukiau ir aš. Nežinau, ar jie girdėjo, bet aš nutariau ištesėti ir kas mėnesį parašyti per Eglutę.

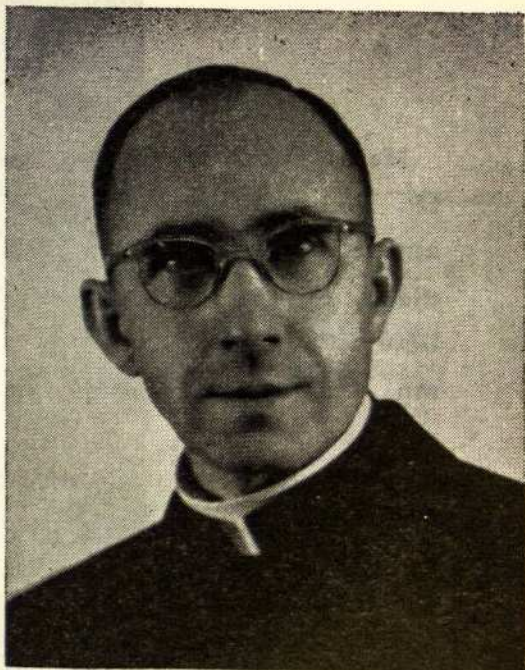
Lewistown'e mane sutiko seselės. Jos vadinasi Kristaus Dukrelės. Jos dirba gražioje, ant kalno pastatytoje, ligoninėje. Jos vedžiojo mane po ligoninę, rodė kambarius ir įrengimus. Nugirdau — savo tarpe jos kalbasi prancūziškai. "Mes ir meldžiamės prancūziškai", — sako, — "nes mes esame prancūzės".

Netrukus sutikau būrelį jaunų mergaičių. Visos tokios vikrios, baltai apsirengusios, maloniai šypsosi. Užkalbinu. Labai mandagios, malonios. Kai atsiskyrėme, nugirdau ir jas tarp savęs kalbant savo tėvų kalba. Jų kalbos visai negalėjau suprasti. Seselė man paaiškino, kad tai kinų kalba, nes jos yra iš Formozos. Išėjusios mokyklą Amerikoje, dabar ruošiasi būti slaugėmis. Seselė dar pastebėjo, kad jos yra labai gabios ir labai geros. Kaip gražu, pasakiau, kad jūs, seselės, ir tos mergaitės taip branginate savo kalbą. "Mes esame Kristaus Dukrelės ir branginame tą didžią Jo dovaną — savo gimtąją kalbą," — atsakė seselė ir dar pastebėjo: "Dievui nepatinka tie, kurie savo tėvų kalbos išsižada". "Taip, sesele", — atsakiau, — "tokių ir žmonės nemėgsta".

Mano mieli, prašau ir man parašyti. Man būtų labai malonu gauti jūsų laiškus. Galite klausti, ką tik norite. Mano adresas: Rev. P. Gedvila, St. Joseph's Hospital, Lewistown, Montana.

Iki kito karto —

Jūsų Kunigas Petras

ŽMOGUS, KURS MYLĖJO VAIKUS

A. GRIGAITIS

Mūsų laikais berniukai ir mergaitės yra laimingi, nes gali lankyti mokyklą. Ne taip buvo ankščiau. Prieš šimtą metų buvo nedaug mokyklų, o ir tų, kurios jau buvo, dauguma buvo niurios, nes ten nebuvo taip patraukliai dėstoma kaip dabar.

Bet jau ir tuomet atsirasdavo žmonių, kurie tikėjo, jog mokykloje galima dėstyti taip, kad vaikai lankytų jas su malonumu.

Vienas tokių vyrų buvo Jonas Pestalozzi, kurs aukojo savo gyvenimą, savo turtą jaunimo auklėjimui. Jis buvo šveicaras. Jisai žinojo, kad naujos kartos ateitis priklauso nuo jaunimo išauklėjimo. Pestalozzi mylėjo vaikus. Jisai matė savo tėvynėj daug vargšų berniukų ir mergaičių. Jis nutarė daryti šį tą, kad padėjus jiems išaugti gerais ir naudingais vyrais ir moterimis.

Jis pirkė ūkį, savo apylinkėje, surinko penkiasdešimt neturtinčiausių vaikų, patalpino juos įgytuose namuose, mokino juos amato ir ūkininkavimo. Bet Pestalozzi nebuvo prityręs praktiškam gyvenimui. Nepraėjo ir penkeri metai, Pestalozzi išleido visas savo ir žmonos santaupas ir buvo priverstas mokyklą uždaryti, o ūkį parduoti, kad išmokėjus padarytas skolas.

Bet jo pastangos nenuėjo niekais. Jis atliko didelį darbą. Jis parodė, jog ir vargšus vaikus galima išauklėti ir išmokyti.

Sekdami Pestalozzi pavyzdį, daugel kraštų atidarė verslo mokyklas, panašias į Pestalozzi mokyklą.

Pestalozzi paaukojo ne tik savo turtą, bet ir visą savo gyvenimą vaikų auklėjimui. 1798 m. prancūzų armija labai žiauriai elgėsi Unterwaldeno krašte, kur Pestalozzi gyveno, daugel vaikų liko našlaičiais. Pestalozzi, palikęs savo šeimą, surinko aštuoniasdešimt vargšų našlaičių į seną apleistą vienuolyną ir pradėjo mokyti juos, žaidė su jais ir darė viską, kad vaikų gyveniams būtų laimingesnis. Nuo ryto iki vakaro jisai buvo vien tik su vaikais. Patsai rūpinosi visa, kas buvo reikalinga jų auklėjimui, jis maitinimui, jų aprėdymui, jų apavimui.

Sako Pestalozzi, "Mano akys ilsisi ant jų akių, mano ašaros teka su jų ašaromis ir mano juokas seka jų juoką. Jie yra kartu su manim ir aš su jais. Jų sriuba yra mano sriuba, jų gėrimas — mano gėrimas. Aš neturėjau nei draugų, nei tarnų. Aš turėjau tik juos (vaikus). Kai jie buvo sveiki aš buvau jų tarpe, kai jie sirgo, aš

buvau šale jų. Aš miegojau su jais. Aš vėliausiai eidavau pailsio, ankščiauiai keldavau. Net lovoj aš kalbėdavausi su jais, kol jie užmigdavo”.

Pestalozzi mylėjo vaikus, vaikai mylėjo jį, bet jo gyvenimą sekė materialės nesėkmės. Nepraėjo ir metai, jo mokykloj prancūzai įrengė ligoninę ir jo prakilniam darbui vėl atėjo galas. Pestalozzi darbai davė gerų vaisių. Pasaulis daug pasimokė iš Pestalozzi ne tik apie privalomo mokymo reikalingumą, bet taip pat ir apie vaikų auklėjimo ir mokymo būdus. Pestalozzi yra laikomas auklėjimo mokslo tėvu. Pasaulyje yra daug mokyklų, muzėjų ir bibliotekų pavadintų Pestalozzi vardu.

MEŠKIUKAS

JURGIS JANKUS

REDAKCIJOS PASTABA:

Čia yra pereitam numery spausdinto “Auksinio vabaliuko” tąsa. Bus daugiau, prašom sekti.

LAPELIS parėjo nusiminęs.

— Kas Rasytei yra, kad taip šaukia? — paklausė Rūtenis.
— Gal ką padarei?

— Nieko,— paaiškino Lapelis. — Ji tiktai piksta, — pridėjo.

— Tai kodėl ji pyksta?

— Pyksta, kam jos mamytė gražiai dainuoja, pyksta kam aš klausau, kaip jos mamytė dainuoja.

Ir gerą valandėlę patylėjęs pridėjo:

— Kitą sykį pyksta, kad jai patinka pykti.

Ir Lapelis dar pastovėjo, pastovėjo, palaukė, kad Rūtenis dar ko paklaustų. Rūtenis nieko nebeklausinėjo. Jis net nepaklausė, ką

Rasytės mama dainavo. Tada Lapelis patraukė pečiais, skėsterėjo rankomis į šalis, kaip matydavo didelius vyrus darant, ir nuėjo žaisti.

Rūtenis pradėjo dirbti, bet darbas nesisekė: pro atvirą langą vis tebebuvo girdėti Rasytės šauksma. Užsidarė langą, bet jos šauksmas vis ausyse skambėjo.

Tada ir Rūtenis išėjo į kiemą. Raselės šaukiant nebebuvo girdėti, o Lapelis sodo kampe statėsi palapinę.

Rūtenis atsisėdo ant senos statinės krašto, žiūrėjo žiūrėjo, kaip brolis žaidžia ir pradėjo šnekėti.

— O man, Lapeli, labai nesmagu, kad Rasytė pyksta ir šaukia, kad net gatvės plyšta. Man kartais rodosi, kad ji visiškai panaši į mūsų mamą. Jai ir akys tokios pat mėlynos ir plaukai tokie pat auksiniai, ir veidas taip pat skaisčiai baltas, tik mūsų mama niekada nepykdavo ir gerklės taip neplėšodavo. Mes ne visada buvom labai geri, bet mama rasdavo kaip reikalus išlyginti ir be piktumo. Ar negalėtum tu padaryti ką nors, kad ji visada būtų gera. Juk ji moka būti ir gera, ar ne?

— Moka, — ramiai patvirtino Lapelis ir suabejojo, ar sakyti toliau, kas buvo atėję į galvą, bet nebesusilaikė — o ar tu matei, kas jai darosi, kai piktumas užveina? — paklausė.

— Ne, nežinau, — pasisakė Rūtenis.

— Jai nosis riečiasi. Man rodosi, kad pasidaro daug ilgesnė ir taip negražiai užsiriečia, kad ir žiūrėti sunku.

Rūtenis to nebuvo girdėjęs.

— O aš visą laiką galvojau, kad ji galėtų mums būti kaip sesutė, — patylėjęs pasakė.

— Ir aš galvojau, kad galėtų. Kai ji gera, man labai smagu su ja žaisti. O klausyk, gal tu padarytum koki žaisliuką. Tokį, kad ji nustotų pykusi. Tada ir nosis nesiriestų.

Rūtenis dar pasėdėjo, pasikrapštė pakaušį ir nuėjo vidun. Nieko net nė Lapeliui nepasakė. Nuėjo, užsidarė dirbtuvėje ir pradėjo dirbti. Dirbo visą dieną, dirbo visą naktį, o kitą rytą Lapeliui parodė nuostabų daiktą, švelnų rudą meškiuką, visiškai kaip gyvą.

— Ar man? — sušuko Lapelis.

— Bet tu pirma pasižiūrėk, ką jis daro.

Ir Rūtenis paspaudė šviesią dėmelę pačiam meškiuko nosytės gale. Meškiukas pradėjo bėgti, staiga pargriuvo kniūbščias tiesiai ant nosytės ir pradėjo verkti. Ir verkė taip graudžiai, kad net gaila darėsi.

— Vargšelis, nosytę susimušę, — pasakė Lapelis ir paėmė meškiuką nuo žemės, o meškiukas kad ėmė juoktis, kojytėmis spardytis.

Rūtenis paėmė meškutį Lapeliui iš rankų, pasodino prie dubenėlio, ir meškutis iškišo raudoną liežuvėlį ir pradėjo laižyti. Palaižė, palaižė, atsigulė augštielninkas ir užsimerkė.

— Ar man? — tyliai pakartojo Lapelis.

— Ne, — papurtė galvą Rūtenis. — Tu vakar prašei, kad padaryčiau koki žaisliuką Rasytei, aš ir padariau.

Lapelis nusiminė. Tokio meškiuko ir Rūtenis niekada dar nebuvo padaręs. Gaila buvo nunešti ir atiduoti.

Rūtenis suprato, kad Lapeliui bus sunku skirtis su meškiuku, jis apkabino broliuką per pečius ir ilgai žiūrėjo į miegantį meškiuką.

— Žiūrėk, Lapeli, — pasakė, — tu turi daug žaislų. Tu žaidi su visais, kuriuos tik aš padarau, o Rasytė teturi tik tuos, kuriuos jai tėveliai iš krautuvių nuperka. Anie irgi žaislai, bet ne tokie. Aš dar jai ligi šiol nė vieno nedaviau, ir kai tu jai tą meškiuką nuneši, gal ji visiškai gera pasidarys. Ir dar, kaip gali išeiti. Juk mudu neturim nei motinos, nei sesutės, ir ar nebūtų gražu, jeigu ji čia kartais atbėgtų, po sodą pakrykštautų.

— Tik jau ne nosį riesti. Tu jos dar tokios nematei, — rūškinai atsakė Lapelis.

Jis nenorėjo būti negeras, bet kad tas meškiukas buvo toks gražus.

— Matai, Lapeli, jeigu tu neturi laiko, tai aš pats nunešiu. Juk tu pats prašei, kad jai ką padaryčiau, aš ir padariau.

Ir paėmė meškutį iš Lapelio rankų, bet Lapelis greitai pasakė:

— Nereikia, aš pats nunešiu. Ir pasakysiu: “Še, Rūtenis padarė, kad nosies daugiau neberiestum”.

Rūtenis padėjo abi rankas broliui ant pečių ir nusišypsojo.

— Tu to nepasakysi. Tą galėtų pasakyti tik labai piktas berniukas, o tu esi geras. Aš žinau. Tu pats sau sarmatos nepadarysi. Rasi, kaip paduoti, kad gražiai išeitų.

Lapelis nieko nepasakė. Jis pasiėmė meškiuką už vienos kojytės ir rankoj pašvytuodamas nuėjo per pievą, per gatvę ir užlipo į kalniuką. Meškiuko dar vis buvo gaila, bet širdy irgi buvo smagu, kad Rūtenis pasitikėjo juo, kaip dideliu vyru.

RUDŽIUKAS

Rasytė dar tebebuvo visiškai smagi ir nosytė dar buvo truputį augštin pasirietusi, bet kai pamatė meškiuką, ko akutės iš kaktos neišsoko. Veidukas tuoj pasidarė kaip saulutė ir nosytė išsitiesė ir vėl buvo tiesi ir smulkutė kaip saldiniukas.

— Ar man? — pasakė paėmusi į rankas, ir Lapelis pirmą sykį pamatė, kokios jos akutės didelės ir kaip gražiai mėlynos.

— Tau, — pasakė. — Rūtenis visą naktį dirbo ir visiškai neseniai tepabaigė.

— O koks jam vardas? Rudžiukas?

Lapeliui buvo taip smagu, kad jis ir žodžio ant liežuvio neberado, tik pritardamas galvute linkčiojo.

— Tai gerai! Dabar turėsiu meškutį Rudžiuką. Našlaitėlį, ar ne? Nesakyk, kad jį Rūtenis padarė. Aš žinau, kad padarė, bet sakyk, kad medžiotojas nušovė jo mamytę, o tu radai mažą meškutį miške beverkiantį ir atnešei man auginti, ar ne?

Lapelis ir vėl galvute linkčiojo.

— Vargšelis, Rudžiukas. O ką jis daro?

— Medų laižo, — prašneko ir Lapelis.

— Tikrai!

— Žinoma. Duok lėkštelę.

Rasytė atnešė lėkštelę, o Lapelis pasodino Rudžiuką ant stalo krašto. Jis pradėjo laižyti iš lėkštelės visiškai kaip gyvas. Ir dar taip skaniai, kad visiems net pasigirdo, kaip palaižęs pačepsėjo.

Tada Lapelis išsiėmė nosinaitę, nušluostė Rudžiukui snukutį ir bešluostydamas paspaudė nosies galiuką. Rudžiukas kad pašoko bėgti, bet tuoj parvirto ant nosytės ir balsu pravirko.

Rasytė išsigando. Greitai pribėgo ir pakėlė Rudžiuką, o tas tuoj prajuoko ir ėmė spardyti kojytėmis. Visi pradėjo juoktis, tik Rasytė nežinojo ką daryti. Ji žiūrėjo, žiūrėjo į meškutį, paskum prisipaudo prie krūtinės, ir tas nurimo.

— Matot, — tyliai pasakė mergytė. — Jis pasiilgo mamos. Dabar aš jam būsiu mamytė. Gera, gera mamytė, o jis — mano Rudžiukas. Žiūrėkit, kaip jis pavargęs. Visą naktį lakstė po mišką, kojytes paskaudė, o dabar pavalgė, pilvukas pasidarė sunkus. Nori pamiegoti. Sakyk, ar nori? Žinoma, kad nori.

Ir ji paguldė meškutį sofos kamputy, užklojo pagalvėle ir pradėjo sekti pasaką, apie žalią vabaliuką su auksiniais sparniukais ir ilgais, ilgais ūseliais.

— Koks nuostabus meškiukas, — tyliai pasakė motina, kai Rasytė pabaigė savo pasaką. — Kaip tas Rūtenis ir sugeba tokius stebuklus padaryti. Nežinau, kaip mes už tokią dovaną atsilyginsim. Rasyt, tu pati pagalvok, kaip mes jam galėtumėm atsilyginti.

Rasytė pakėlė akis į viršų ir pradėjo galvoti, bet Lapelis pasiskubino.

— Nieko nereikia. Rūtenis sakė, kad nieko nereikia. Ir dar sakė, kad Rasytė gali pas mus ateiti ir su visomis lėlytėmis pažaisiti. Ir dar sakė, kad po sodą gali palakstyti ir pakrykštauti.

Rasytė pašoko.

— Tuoju? — pasakė.

— Ne, mažyte, ne tuoju. Gal šiandien po pietų, o gal rytoj abi nueisim. Gražiai padėkosim ponui Rūteniui už meškutį, galėsi ir su kitais žaislais pažaisiti, — įsiterpė mama.

— Aš noriu tuoju!

— Juk tu žinai. Rasyte, kad aš dabar negaliu. Tuoju einu pietų virti.

— Aš pietų nenoriu! Aš noriu tuoju!

Ir Lapelis pamatė, kaip Rasytės akutės pasidarė siauros siauros, kaip su viksvutėm prapiautos. Jam pradėjo darytis nebe smagu. Stovėjo vidury kambario ir nežinojo, ką daryti.

— Tu, Rasyte, jau didelė ir gali suprasti, kad ne visada galima tuoju. Po pietų nueisim. Aš irgi noriu pažiūrėti, kaip Rūtenis dirba. Gal tam meškiukui nusipirksim dar kitą meškiuką. Tada turėsi du.

Motina šnekėjo ramiai, gražiu minkštu balsu, kiekvieną žodį kaip dainuote išdainavo, o Rasytė į kiekvieną jos žodį tik piktai kojyte treptelėjo. Su kiekvienu kojytės treptelėjimu nosytė kilst augštin, kilst augštin, ir tik švist Rudžiuką į kampą, kad tas net suknirkė.

— Nereikia, pasiimkit! — pradėjo šaukti. — Viską pasiimkit. Aš niekur nenoriu su tavim eiti. Kodėl aš visada turiu eiti tik ten, kur tu ir tik tada, kada tu gali. Kada aš noriu, tai ne! Man tavęs nereikia! Man nieko nereikia!

— Rasyte, sarmatykis, — labai rimtai pasakė mama.

— Kas dabar čia darosi? — išsikišo iš kito kambario ir tėvas.

— Man ir tavęs nereikia! — sušuko tėčiui. — Ir aš eisiu, ir jūs man nieko nepadarysit. Eisiu, eisiu, eisiu! — ir paspyrė Rudžiuką koja.

Rudžiukas apvirto kniūbščias ir pradėjo balsu verkti.

Tėvas žiūrėjo, žiūrėjo į Rasytę ir pasidarė labai rimtas.

— Žinai ką, Lapeli, — pasakė. — Pats matai, kad Rasytei meškiuko nereikia. Neškis namo, ir tegu Rūtenis jį kokiam geresniam vaikui parduoda.

Lapelis dar labiau susimaišė. Jis meškiuko išnešti nenorėjo. Rūtenis už tą galėjo supykti, bet ir Rasytės tėvelis buvo labai rimtas.

— Žinoma, tegu nešasi, — pasakė ir motina.

— O kaip kitaip. Še, — lenkėsi tėvas paimti vis dar tebeverciančio Rudžiuko.

— Savo tegu nešasi! — pašoko Rasytė, pagavo Rudžiuką tiesiai iš po tėvo rankos, nunešė į miegamąjį, pametė po lova, su koja dar giliau paspyrė ir vis šaukė:

— O aš eisiu! Man jūsų nereikia. Nė vieno! Aš eisiu, eisiu, eisiu!

— Tėveli, juk tu turi diržą, — jau kantrybės nebetekusi pasakė mama.

— Sau, sau, tegu pasiima. O aš eisiu, eisiu.

Ji šaukė spardėsi kojomis, nosytė dvilinka augštyr užsiritė ir mergytė buvo negraži, negraži.

Ir tėvelis stovėjo, žiūrėjo į savo paties mergytę ir nežinojo ką daryti.

Ir mamytė nežinojo, ką daryti.

Ir Lapelis nežinojo, bet jis ir nenorėjo matyti, kaip tėvas ims Rasytei diržą. Jis tyliai išslinko pro duris, atsisėdo ant laiptų ir laukė, kada Rasytė nusiramins.

— Tai kvailas daiktas, ta Rasytė, — pats sau vienas galvojo. — Turi tėvelį, turi mamytę, o pati nežino ko nori.

SNAIGĖS

PR. TEKUTIENĖ

*Sakyk, mamyte, kas ten skraido?
Gal peteliškės ar drugeliai,
Kas ten taip tyliai išsisklaido,
Balti, lengvučiai, lyg pūkeliai.*

*Gal angelėliai išdykauja,
Gal pagalvėles plėšo ore,
Leisk man, mamyte, ištiesti saują
Ir pastovėti truputį lauke.*

*Ne angelėlių išdaigėlės,
Ne peteliškės, ne drugeliai,
O, krinta baltos snaigužėlės,
Baltai pridengdamos takelį.*

*Dengia ir tavo tėvų žemę,
Kurios yr vardas Lietuva,
Ten snaigių kaugės stogus remia,
Kai siaučia pūgos — dargana.*

*Kai siunčia šaltą šypsnį saulutė,
Vėjelis ilsis už kalnų,
Balta pašlaite skuba rogutės, —
Džiaugsmas krykštaujančių vaikų.*

*Ir mano juokas ten skambėjo,
Baltųjų snaigių parade.
Ir aš mamytės klausinėjau,
Kaip klausinėji tu mane.*

PAVASARIO BURTAS

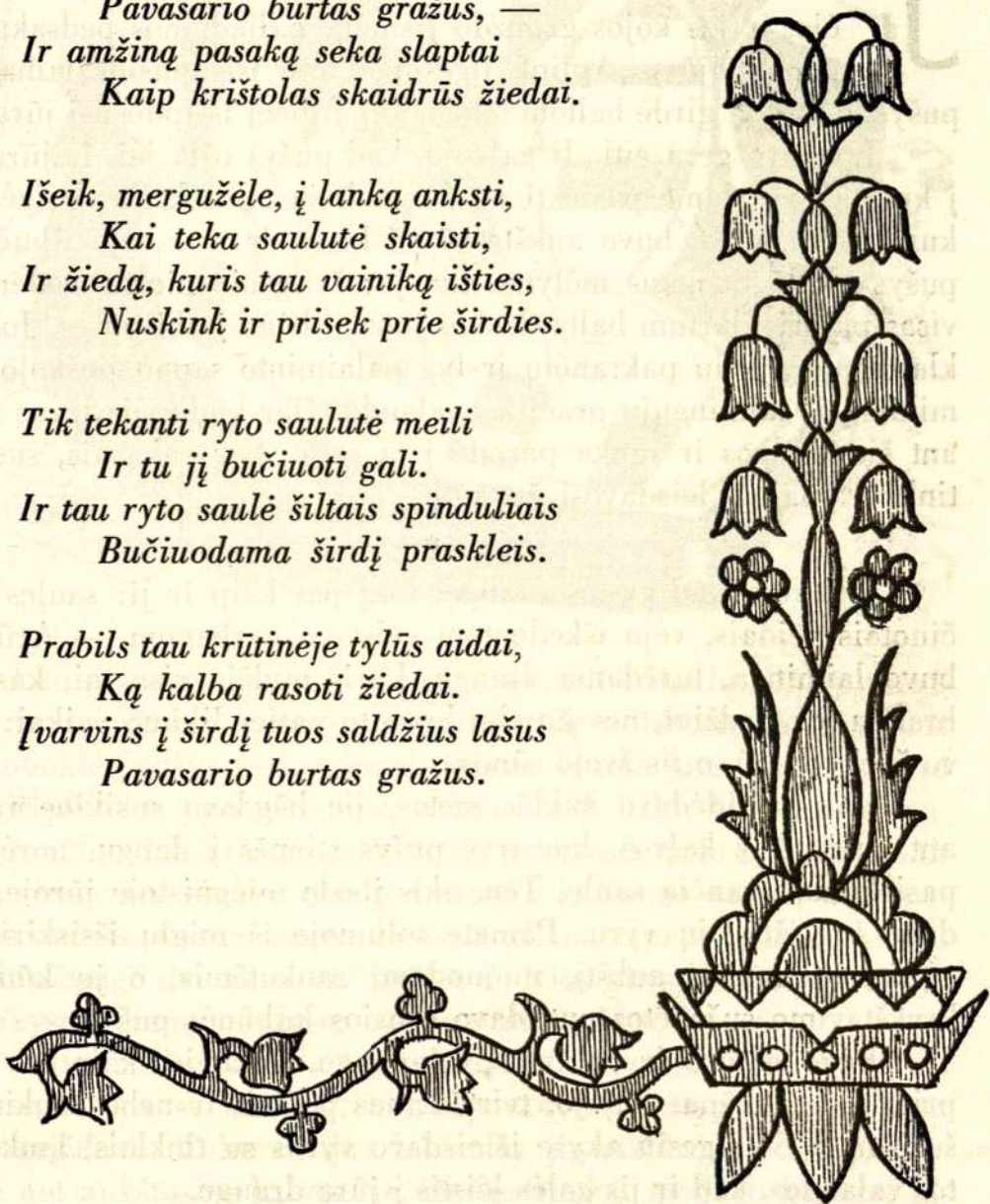
PUTINAS

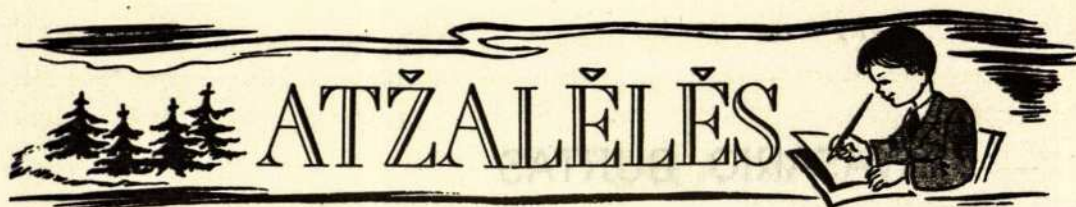
*[pylė į žiedus tuos saldžius lašus
Pavasario burtas gražus, —
Ir amžiną pasaką seka slaptai
Kaip krištolas skaidrūs žiedai.*

*Išeik, mergužėle, į lanką anksti,
Kai teka saulutė skaisti,
Ir žiedą, kuris tau vainiką išties,
Nuskink ir prisek prie širdies.*

*Tik tekanti ryto saulutė meili
Ir tu jį bučiuoti gali.
Ir tau ryto saulė šiltais spinduliais
Bučiuodama širdį praskleis.*

*Prabils tau krūtinėje tylūs aidai,
Ką kalba rasoti žiedai.
Ivarvins į širdį tuos saldžius lašus
Pavasario burtas gražus.*

APIE MERGAITĒ, KURI SVAJOJO

J. KONČIUS

Ji ējo, ir jos kojas grimzdo ī smēļī, palikdamos pēdsakus plačiam pajūry. Aplink ilgesingai ošē īsisupusios laibakklēs pušys, o krantā girdē baltom bangū kepurēlēm īssipuošusi jūra.

Jai buvo gera eiti. Ji galvojo, kad pušys ošia jai, ir jūra bēga ī krantā, norēdama pasiekti jos basas kojas. Jos kelias baigēsi ten, kur smēlio kalva buvo aukštesnē už kitas, ir trys vējo īšbučiuotos pušys glostē dangaus mēlynē. Čia jos žvilgsnio niekas nedengē, ir visas pajūris, tartum balta drobēs juosta, bēgo ī abi puses. Jos akys klaidžiojo plačiu pakrančiu ir lyg palaiminto sapno jīškojo prisi-minimū īš laimingujū praeities valandū. Dar kūdikī jā tēvas atvedē ant šios kalvos ir ranka parodē ī tā pusē, kur vakarais, susidējēs tinklus ī laivā, leisdavosi žuvauti.

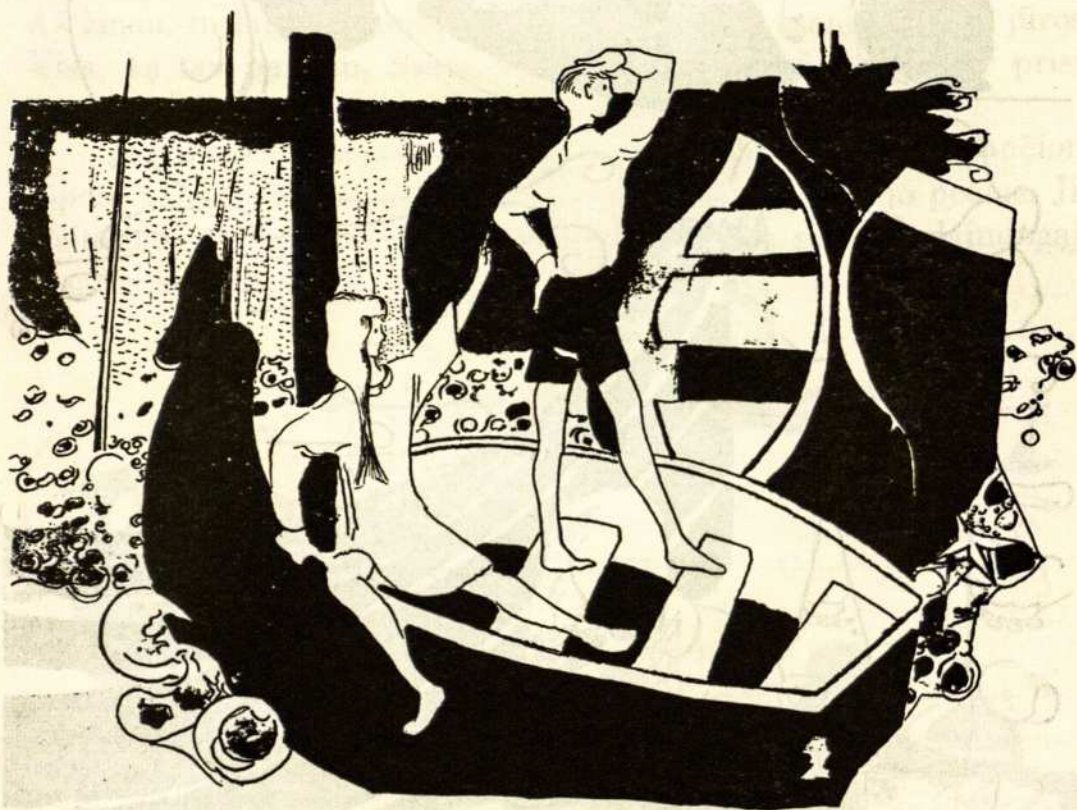
*

Ji turējo kūdikystēs draugā, tokī pat kaip ir ji: saulēs nubu-čiuotais veidais, vējo īškedentom gelsvom garbanom — Arūnā. Ji buvo laiminga, turēdama draugā, kuris mylējo visa tai, kas buvo brangu jos širdžiai, nes jie abu buvo to paties likimo vaikai: ji bu-vo žvejo duktē, o jis žvejo sūnus.

Kai prasidēdavo žuklēs metas, jie bēgdavo susikibē rankom ant aukštosios kalvos, kur trys pušys stiepēs ī dangū, norēdamos pasiekti užtekančią saulē. Ten, akis ībedē mieguistoje jūroje, lauk-davo sugrįžtančijū vyrū. Pamatē toluomoje īš miglū īssiskiriančias valtis, šokdavo ī aukštī, mojuodami rankutėmis, o jų kūdikiško krykštavimo sužavētos nutildavo ošusios laibūnēs pušys.

Bēgo dienos ir naktys. Svaja augo, lieknējo, kaip tos pušys prie jūros. Arūnas bujojo, tvirtēdamas pečiais ir nebesitenkino pu-šū ošimu. Su ilgesiu akyse īšleisdavo vyrus su tinklais, laukdamas tos valandos, kad ir jis galēs leistis ī jūrā drauge.

Vieną sykį buvo audra, kokios niekas nuo senų laikų neatminė. Daužėsi į smėlėtą krantą įdūkusios bangos, o pušys glaudė prie žemės savo baimės pilnus veidus. Su žibintais rankose bėginėjo tamsūs šešėliai, o jų šauksmas dingdavo užaujančiuose verpetuose. Tekančios saulės spinduliuos tilo pailsus jūra, ir įbaugintos pušys, glausdamosi viena prie kitos, baimingai dairėsi aplink. Grįžo vie-

nas po kito pervargę vyrai iš jūros be žuvų, be tinklų. Galop, bėginėjanti minia išvydo ir paskutiniuosius prie aukštosios kalvos, kur trys sūpuoklės pušys verksmingai dejavo. Išnešė juos jūra ant savo pečių, išbučiavus jų veidus, kurie buvo taip balti, kaip baltas pakrantės smėlis. Suklupo Svaja ir veidą prispaudė prie krūtinės. Gailiai pravirko. Jos širdies raudą nutraukė kažkieno ranka, kuri palietė jos pečius, tartum grąžindama iš gilaus sapno, niūrią tikrovę. Iš aukšto žvelgė dvi akys, tos pačios žydrios akys, kurias lydėjo ją nuo vaikystės dienų, jos buvo tokios raminančios.

O vėliau? Ilgesys. Neišsakyti žodžiai. Nerimas, kai vakarais išleisdavo Arūną su tinklais, ir neišpasakytas laukimas sugrįžtant. Bet jis grįždavo. Tolumoj dar būdamas jis atskirdavo Svają, laukiančią ant aukštosios kalvos, ir, iškėlęs ranką, modavo kepure. Iš-

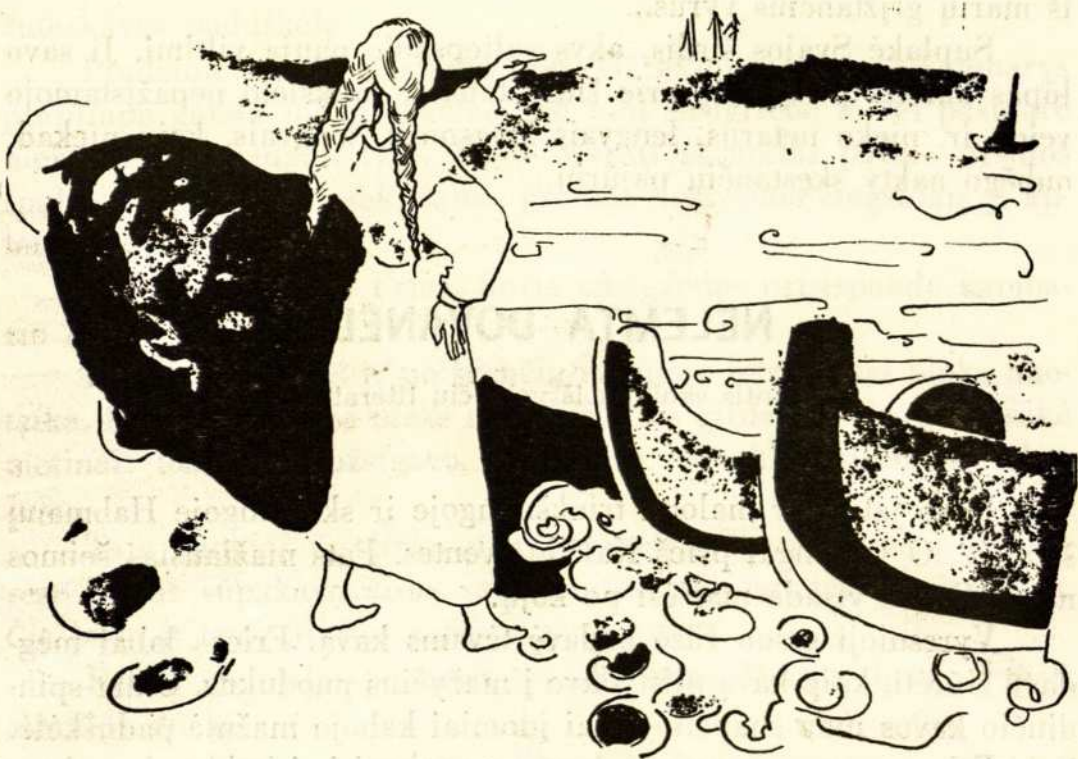

šokęs iš laivo, tvirtai ją suspausdavo glėbyje bangomis kvepiančiomis, irklų išmankštintomis, plieninėmis rankomis. Svaja gyveno laimę, kuri netilpo jos širdyje.

Prisimena ji aiškiai, kaip tą vakarą atėjo Arūnas pas ją susirūpinęs ir nekalbus. Jie išėjo į pajūrį. Kai pasiekė kalvoje mieguistas tris pušis, Arūnas savo rankomis stipriai suspaudė jos pečius ir prašneko:

— Aš išeinu ir nematysiu tavęs gal daug dienų. Čia ateina piktieji žmonės, kurie nemyli jūros ir kurie nori išardyti mūs tinklus. Nebetaškens šianakt jūroje tinklai, mes išeinam pastot jiems kelią. Aš žinau, tu lauksi manęs, ir tai mane ramins, esant toli nuo jūros. Visa, ką tau palieku, Svaja, — jūra, kopos, mūsų meilė ir prisiminimai.

Ji lyg suakmenėjusi klausė jo žodžių, juto, kaip jis virpančiom lūpom pabučiavo ją į kaktą, ir miglų skaros apgaubė jo pečius. Jis atsitolino, palikdamas ją vieną, kur trys pušys sapnavo laimingąjį vasaros nakties sapną.

Jau Svaja ketino grįžti atgal, kai atsigrįžus išvydo šalimais stovintį nepažįstamą vyriškį. Jo veidas, išvagotas kieto gyvenimo, šviete ramumu, o akys nepalaužiama tvirtybe. Jis žvelgė susimąstęs į jūrą, kurioje skendo didelė raudona saulė, ir jos paskutiniai spinduliai rausvai nudažė nepažįstamojo veidą.

— Ir vėl savo juoda skraiste rengiasi mus apgaubti naktis... Ana, kaip tingiai siūbuodamos į krantą grįžta žuvėdros, ir jų klyks-

mas kaip šiurpiai skrodžia vakaro tylą. Jas kankina, kaip ir mus, vienuma, nes nedaug laivų šiuo metu marėse. Ir su tinklais nebe-
mato savo brolių, kuriuos išlydėdavo krykštaudamos vakarais ir
supdavosi ant jų girgždančių stiebų. Po triukšmingos dienos naktis
atneš poilsį ir ramybę. Minga jūra, ilsėsis į krantą grįžusios vieni-
šos žuvėdros. Naktis savo glamonėjančiais pirštais užmigdys tuos,
kurie nešioja savyje skausmą ir kenčia ilgesį.

Svaja klausė nepažįstamojo, tartum būtų kalbėjusi jos pačios
širdis. Jai visiškai nekilo klausimas, kas jis ir iš kur. Jis buvo toks
artimas, brangus ir lauktas, nes jo akyse buvo jos ilgesys jo žodžiuo-
se — jos skausmas. Nepažįstamasis tęsė toliau:

— Bet praeis naktis, su nauja prisikeliančios dienos viltim už-
tekės saulė, piemenėliai raliuodami išgins bandą į laukus, ir ryto
rūkuose išsimaudžiusios žuvėdros, linksmi krykštaudamos, sutiks
iš marių grįžtančius vyrus...

Suplakė Svajos širdis, akys suliepsnojo nauja viltimi. Ji savo
lūpas karštai prispaudė prie šiurkštaus ir raukšlėto nepažįstamojo
veido ir, nieko netarus, lengvais žingsniais, lengvais, kaip niekad,
nubėgo nakty skęstančiu pajūriu.

NELEMTA DOVANĖLĖ

(Mintis skolinta iš vokiečių literatūros)

M. L.

Buvo jauku ir malonu triukšmingoje ir skaitlingoje Habmanų
šeimoje. O ypatingai prieš Kalėdų šventes. Pats mažiausias šeimos
narys Fricas visada maišėsi po kojų.

Vyresnioji sesuo Elzė padavė tėvams kavą. Fricas labai mėg-
davo žiūrėti, kaip kavą pilstydavo į mažyčius puodukus. O ant spin-
dinčio kavos indo snapelio labai įdomiai kabojo mažutė paduškėlė.
Sykį Fricas mėgino ją nuimti, bet sesuo subarė ir į jo klausimą, kam
ji reikalinga, paaiškino, kad kava nevarvėtų ant staltiesės.

Tačiau įdomiausia šiandien buvo virtuvėje. Ant didelio virtu-
vės stalo vyko švenčių pasiruošimai. Dvi kitos Frico seserys,
vadovaujamos tetos Martos, minkė tešlą kalėdiniais pyragams.

Ir pati teta Marta buvo labai įdomi. Mažutė, susikūprinusi, ži-
lais plaukais, raudonais skruostais ir didele ilga nosimi. O iš no-
sies tetai visuomet varvėjo mažas blizgantis lašiukas. Fricas girdė-

jo, kad teta Marta yra sena pana ir labai turtinga. Asmeniškai jis labai mylėjo tetą Martą, nes ji nepastumdavo jo iš kelio, kaip kiti. Priešingai, ji paglostydavo jo pasišiaušiusius plaukus ir niekad neužmiršdavo jam gražios dovanėlės šventėms.

Fricas atidžiai stebėjo pyragaičių gaminimą. O labiausiai jį jaudino blizgantis lašiukas ant tetos Martos nosies. Štai "bam" — vienas jau ir nukrito tiesiai ant stalo.

Praėjo dar kelios dienos ir atėjo Kalėdų šventės. Gražiausias momentas, kai ėmė dalinti po Kalėdų eglute sukrautas dovanas.

Vyriausias Habmanų sūnus garsiai sušukdavo vardą ir nusi-lenkęs paduodavo dovaną. Tada visų akys su didžiausiu smalsumu sužiūrėdavo į išvyniojamą daiktą.

Teta Marta šypsodamosi vyniojo jai skirtą mažutę dovanėlę. Tai nuo Frico. Savo kaulėtoje rankoje teta laikė naują, gražią, mažutę kavos paduškėlę.

Pradžioje buvo nustebimo tyla. Už akimirkos visas kambarys prapliupo garsiu juoku. Tačiau visi tuoj susigriebė ir vėl pasidarė nieko gero nežadanti tyla. Tetos Martos skruostai paliko vyšnios spalvos. Nė žodžio nesakydama, greitais mažyčiais žingsniais ji ap-leido kambarį.

Visi piktai puolė Fricą, kuris nusigandęs prisispaudė kamba-rio kampe.

Per visas šventes ir po švenčių namuose buvo labai bloga nuo-taika. Su Fricu iš viso nieks nekalbėjo. Jis girdėjo, kaip tėvas sakė motinai: teta labai užsigavo, dabar jau nelaukit palikimo, viskas žuvo.

Taip sunkiai prislinko naujieji metai. Naujųjų metų išvaka-rėse Fricas supakavo visus savo gautus prie eglutės skanumynus. Čia buvo ir tetos Martos gaminti pyragaičiai.

Fricas nedrąsiai paskambino prie tetos Martos durų. Ji pati atrakino duris.

— A, tai tu, — permetė ji Fricą ruščiu žvilgsniu.

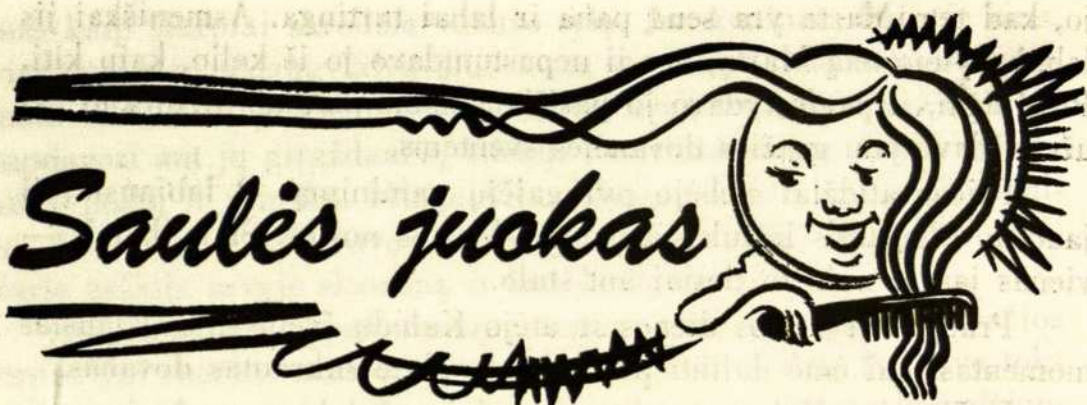
Drebančia ranka Fricas ištiesė jai pakietėlį. Išvyniojus, nuste-binta, teta žiūrėjo į berniuką.

— Tai, tai tie patys pyragaičiai, kur tu gaminai, — žiobčio-damas beveik šnibždomis, aiškino sujaudintas Fricas.

— Juk aš, aš nenorėjau tavęs užgauti. Juk ten pateko irgi...

Staiga teta Marta ištiesė rankas ir priglaudusi Fricą prie sa-vęs juokėsi, net kukčiodama, kaip mažas vaikas.

Saulės juokas

Viena ponija turėjo pas save bičiulių pobūvį. Buvo vėlai vakare, kai visi išgirdo laiptais žemyn basų kojųčių šlepsėjimą.

— Tšš, — pasakė šeimininkė tyliai, — tai vaikai ateina pasakyti labanakt. Mane tas visados taip sentimentaliai nuteikia.

Po to — momentas tylos ir paskui plonas balselis:

— Mamyte, Vytukas pagavo tarakoną...

*

Baigiantis pamokai, matematikos profesorius sako studentams:

— Aš manau, visi suprantate šį skyrių, ar ne? O jeigu nors vienas šioje klasėje yra toks pusgalvis, kurs nesupranta, prašau atsistoti. Minutė tylos, o po to atsistoja vienas studentas.

— A, tai tu esi pusgalvis? — klausia profesorius studentą.

— O ne, ponas profesoriau, bet man buvo labai nemalonu, kai tamsta tik vienas buvai atsistojęs...

*

Arklių lenktynių mėgėjas netikėtai sutiko savo seną mokslo dienų draugą vienų didelių lenktynių metu ir sušuko:

— O, sveikas, daktare, kaip tu čia atsiradai? Ar manai, kad galėsi atskirti arklių nuo asilo?

— Mano mielas, — atrėžė daktaras, — aš tuoj atpažinau tave tarp visų...

*

Du gerokai išgėrę vyrukai užėina į viešbutį:

— Mes norim lovos su dviem kambariais.

— Aš manau, jūs norite kambario su dviem lovom, — pataisė juos patarnautojas su šypsena. Jie sutinka, ir po keletos minučių abu draugai net nenusirengę išsitiesia ant tos pačios lovos.

— Žinai, Jonai, kažkas guli mano lovoj, — sako vienas po kiek laiko.

— Na, kai tu paminėjai, man rodos, kažkas ir mano lovoj išsitiesęs.

— Ką tu į tai, kad mudu juos išmestume?

Kambaryje pasigirsta sunkaus mūšio garsai...

— Jonai, aš savo jau išgrūdau, — paskelbia garsiai kvėpuodamas pirmasis.

— Puiku, bet aš nepajėgiau nugalėti savojo — jis mane ant grindų išstūmė, — atsako antrasis.

— Tai niekis, tu ateik ir atsigulk pas mane...

*

Svečias restorane pamojo pirštu padavėjui, o šiam atėjus, sako:

— Atneškite man to, ką tas ponas, ana ten, valgo.

— Aš mielai, gerbiamas pone, bet... aš bijau, kad tas ponas ne-
taip lengvai duosis apgrobiamas.

*

— Kokia yra šios dienos data? — klausia vyras žmoną.

— Nagi pažiūrėk į laikraštį, štai ant stalo, — atsako žmona.

— Taip, bet kad laikraštis yra vakar dienos, — skundžiasi vyras.

*

Koncerte viena ponija kreipiasi į savo draugę:

— Ši solistė tikrai gerai dainuoja, ar ne?

— Priešingai, man atrodo, kad ji dainuoja pasibaisėtina, — sa-
ko draugė. — O kaip tamsta manai? — paklausė kaimyną.

Mandagus kaimynas, pažadintas iš snaudulio, atsako:

— Aš visiškai sutinku su abiejų jūsų nuomonėmis.

*

— Ar čia yra obuolių ar vyšnių pyragas? — klausia kavinėje pa-
davėją valgytojas.

— Ar tamsta negali spręsti pagal skonį? — sako padavėjas.

— Ne! — atsako valgytojas.

— Vadinasi, tamstai vistiek — ar jis obuolinis ar vyšnių, — pa-
aiškino padavėjas.

*

— Kas per vaikas tu esi su savo klausimais, — pasipiktinęs tė-
vas baria nuolat jį klausinėjantį sūnelį. — Aš norėčiau žinoti, kas
būtų buvę, jeigu aš būčiau taip klausinėjęs visus kai aš buvau vaikas?

— Aš nežinau, tėveli, bet aš manau, tu būtum galėjęs atsakyti
daug mano klausimų, — pareiškė berniukas.

*

— Man tikra gėda, — pradėjo barti tėvas savo tinginiaujantį sū-
nų, — kai Jurgis Vašingtonas buvo tavo amžiaus, jis jau buvo val-
dininkas, nes jis sunkiai dirbo.

— Gi kai Jurgis Vašingtonas buvo tavo amžiaus, tėveli, jis buvo
Amerikos prezidentas.

Raitelių eskadrono vadas, kapitonas, treniravo savo kareivius. Po pamokos, kapitonas sukomandavo:

— Visi ant arklių!

Kareiviai strykt ir sėdi ant arklių. Bet kapitonas labai nustebo, kai jis pamatė vieną kareivį stovintį prie arklio. Prijojęs prie stovinčio kareivio, kapitonas sako:

— Ar tu girdėjai mano komandą?

— Taip, ponas vade!

— Tai kodėl tu neužsėdai?

— Kad jūs man neliepėte, ponas vade!

— Kaip tai?

— Jūs sakėte sėsti ant arklių, o mano ... kumelė.

SIMTAS MİSLIŲ BE VIENOS

Kabo kabikas, žiūri žiūrikas, kad kabikas nekabotų, tai žiūrikas nežiūrėtų.

Katinas ir lašiniai

*

Šarangė varangė po suolu susirangė.

Šuo

*

Loja kaip šuo, bėga kaip šuo, bet ne šuo.

Kalė

*

Patamsėmis lando, sau maisto randa.

Pelė

*

Du kartu gimsta, vieną kartą miršta.

Paukštis

*

Pramušu ledą, randu sidabrą, pramušu sidabrą, randu auksą.

Kiaušinis

*

Maža statinėlė, be lankų, viduj dvejopas alus.

Kiaušinis

TRUPUTĮ PAGALVOK

KLAUSIMAI — ATSAKYMAI

KLAUSIMAS. Esu trylikos metų mergaitė, aštuntame skyriuje pradžios mokyklos, viskas man gerai sekasi, bet aš negaliu nugalėti savo nedrąsumo. Pavyzdžiui, mano amžiaus draugės jau šoka su berniukais vakarėliuose, bet aš nedirštu. Kaip man nugalėti šitą nedrąsumą?

ATSAKYMAS. Pirmiausia, tu turi išsiaiškinti sau, ar tai, ką tu vadini nedrąsumu, tikrai yra tavo nedrąsumas, ar tai tik natūralus jaunos mergaitės laikymasis. Daugumas mergaičių šitame amžiuje dar nedirsta šokti su berniukais vakarėliuose. Tai labai natūralu — joms tai dar per anksti. Šitame amžiuje mergaitės, bet gi, jau šoka, ir net su berniukais, mažiau viešose vietose — privačiuose namuose, savo klasės pobūvyje, žodžiu, kur yra daugiau vienodo amžiaus jaunuoliai. Kitas dalykas, jeigu tavo nedrąsumas yra per didelis, kiekvienoje vietoje, netik šokių salėje, ir jeigu tas nedrąsumas sudaro tau nemalonumų. Tada reikia kalbėtis apie tai su klasės mokytoja.

KLAUSIMAS. Mano tėvelis, kurs mirė prieš dvejis metus, mėgdamo gerti. Iš mamytės kalbų, man atrodo, kad jis buvo įpratęs alkohikas. Aš girdėjau iš žmonių, kad šitie dalykai yra paveldėjami ir dėlto bijausi, kad ir aš nepasidaryčiau alkohikas, o gal ir mano sesutė, ji dabar yra 10 metų, o aš 14 metų. Ar yra koks būdas apsaugoti nuo tokio paveldėjimo?

ATSAKYMAS. Alkoholizmas yra įprotis, ne paveldėjimas. Taigi, judu su sesute galite būti ramūs, šios rūšies ligoniais jūs galite niekad nebūti. Vienintelis dalykas, ką jūs turite daryti, yra ateityje saugotis ir neįprasti gerti. Į žmonių pasakas nekreipkite dėmesio — jos tuščios. Mokslas išaiškino, kad alkoholizmas yra įprastas, ne įgimtas. — Kitas dalykas yra alkoholiko tėvo ar motinos pernešti per alkoholį kokie nors fiziniai trūkumai, kaip tai smegenų, plaučių ar kitų svarbių organų sužalojimai. Bet ir tai nieko bendro neturi su tapimu alkoholiku. Toks vaikas yra fizinis ligonis. Tie gi, kurie fiziniai sveiki ir ugdo savo valią spirtis prieš blogybę, būdami ir alkoholikų tėvų, alkoholikais netaps.

GAILUTĖ

A. GIEDRIUS

Buvo trys broliai ir viena sesuo. Brolių buvo vienas tinginys, antras — vagis, trečias — girtuoklis; sesuo buvo labai gera ir darbi. Tėvo, motinos vaikai neturėjo — buvo našlaičiai.

Ir sumanė sesuo brolius pataisyti. Dideliu vargu ir didžiausiomis kančiomis ji pasiekė žynę senelę ir verkdama prašė ją padėdama.

— Gerai, — tarė senelė, — aš tau padėsiu. Bet sunki tavo dalis, Gailute. Daug jau vargai ir kentėjai, bet dar daugiau turėsi vargti ir kentėti. Tačiau išgelbėsi visus savo brolius. Pirmiausia tau reikia tinginys išvaduoti. Štai aš tau duosiu dėžutę. Toje dėžutėje

visko po truputėlį yra, ko tik panorės tinginėlis. Taigi, kai jis atsisėdęs sėdės, nieko neveiks, tu jį paklausk: “Broleli, ko tu dabar norėtum?” O kai jis pasakys to ir to, tai tu paduok jam tą dėžutę ir sakyk: “Te, išsiimk.” Bet jeigu jis norės daugiau, tai tu jam patark, ką jis turi daryti. Patarti tu mokėsi. Eik dabar namo ir daryk, kaip liepiau. Prireikus vėl ateik.

Gailutė parėjo namo, atsisėdo ir verpia. Tinginys išsimiegojęs atsikėlė, išsirąžė, paskui atsisėdo pas krosnį ir sėdi. Gailutė jį klausia:

— Broleli, ko tu dabar norėtum?

— Aš dabar norėčiau, sako, aguonų.

Gailutė padavė jam dėžutę ir sako:

— Te, išsiimk.

Tinginys paėmė dėžutę, atsidarė ir rado tris dideles galvas aguonų. Tinginys tas aguonų galvas iškrėtė, sėklas suvalgė, o dėžutę atidavė Gailutei.

— A kad dar nors kelios galvutės būtų! — sako tinginys.

— Nueik, broleli, į daržą ir pasiskink, — sako Gailutė.

Tinginiui labai aguonos patiko, ir jis išėjo į daržą. Privalgęs įėjo į pirkia. Gailutė jį guodžia:

— Privargai, sako, broleli. Tos aguonos taip nepatogu skinti.

— Bet delto kad pavalgiau, tai pavalgiau, — pasigyrė tinginys ir atsigulė.

Kitą sykį tinginys atsikėlė, išsirąžė, atsisėdo pas krosnį ir sėdi.

— Ko tu dabar norėtum, broleli? — klausia Gailutė.

— A, kad taip dabar gaučiau obuolių pavalgyt! — sako.

Gailutė padavė jam dėžutę.

— Te, — sako, — išsiimk.

Tinginys paėmė dėžutę, atsidarė ir rado didelį, gražų ir gardų obuolį. Suvalgęs obuolį atidavė dėžutę Gailutei.

— Kad taip dar būtų pora tokių obuolių, — malonėjo tinginys.

— Išėik, broleli, į sodą, — tarė Gailutė, — įsilipk į didžiąsą obelį ir pasipurtink.

Tinginiui labai patiko obuolys, ir išėjo į sodą. Po valandėlės sugrįžęs sako:

— A, tai pasivalgiau!

O Gailutė guodžia:

— Privargai, sako, broleli, kol įlipai į tokią didelę obelį.

— Delto skaniai pavalgiau, — gyrėsi tinginys. — Štai dar ir tau parnešiau.

Ir padavė Gailutei kelius obuolius.

Gailutė džiaugėsi valgydama obuolius, o tinginys sotus atsigulė ir miega.

Kitą sykį pabudęs atsisėdo pas krosnį ir sėdi.

— Ko tu dabar, broleli, norėtum? — paklausė Gailutė.

— Aš dabar norėčiau, sako, — pyrago.

Gailutė padavė jam tą dėžutę.

— Te, — sako, — išsiimk.

Tinginys atsidarė dėžutę, išsiėmė pyrago kamputį ir suvalgė. Suvalgęs atidavė dėžutę atgal.

— A, kad taip dar tokio pyrago būtų, — sako.

— Yra, — tarė Gailutė, — tiktai reikia nueiti pas kaimyną ir paprašyti.

— Kas tai yra, — sako tinginys.

Ir išėjo. Nuėjo pas kaimyną ir prašo pyrago.

— Gera, gausi, — sako kaimynas, — tiktai turi pirma užsidirbti.

Ir pristatė tinginį kviečių pėdus į gubas nešioti.

Kelias valandas padirbėjus sustojo visi darbininkai pavalgyti. Šeimininkė atnešė pyrago su pienu pasistiprinti.

— Še, — sako kaimynas tinginiui, — valgyk pyrago, kiek nori ir dar pieno atsigerk.

Tinginys pavalgė, atsigėrė, nusišluostė burną ir sako:

— Kad taip dar gaučiau to pyrago ir namo parsinešti!

— Gera, — sako kaimynas, — gausi, tiktai reikės užsidirbti.

Ir pristatė tinginį kviečių kirsti.

Kirto iki pat vakaro.

Vakare tinginį gerai pavalgydino ir dar kepalą pyrago namo įdėjo.

Parėjęs namo tinginys giriasi:

— A, tai pasivalgiau atsigėriau! Še, Gailute, dar ir tau kepalą parnešiau.

Gailutė jį guodžia:

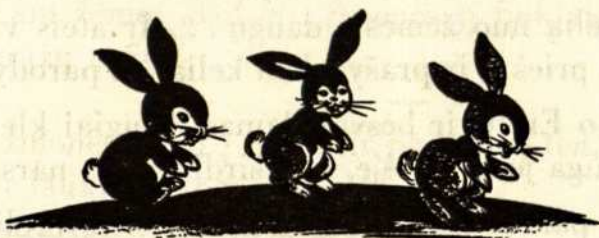
— Ir privargai jau, — sako, — mano broleli. Gulkis pasilsėti, štai tau minkštą patalėlį pataisiau.

— Et, — tarė tinginys, — ko čia pavargsi. O minkštame patale šilta. Eisiu, verčiau, į šiaudus.

Ir nuėjo. Įsilindo į šiaudus, išsimiegojo, o rytą, kai tik aušo, išėjo pats pas kaimyną dirbti.

Nuo to sykio jis jau niekados nebetingėjo ir žinojo, ne tik kame galima aguonų ir obuolių pavalgyti, bet pyrago ir duonos mokėjo užsidirbti.

Taip tinginys pasidarė geru darbininku.

DAINA APIE ERELĮ

Vincas Krėvė

Toli, ten, kur saulė teka, yra šalis kalnuota, tokia, kokia ir sapne nesivaidina mūsų šalies žmonėms. Toje šaly aukšti kalnai, ant aukštumynų kurių, ant jų žaliųjų viršūnių nei žmogus neužžina, nei žvėris neužlipa, nei paukštis neužlekia. Tik debesys ten nakvoja, tik žiema amžinąją lizdą sau susivijo, laisvi ereliai vaikus peri.

Tarp kietųjų aukšto kalno viršūnės uolų augo lizde Erelis. Kai jis buvo mažas ir silpni sparnai, plunksnomis neapaugę, dar jo nekėlė, dairėsi Erelis į mėlynas erdves, kur aukštai, aukštai, aukščiau aukščiausių kalnų viršūnių, lakiojo seni stiprūs ereliai. Ir svajojo tada Erelis:

— Kai aš užaugsiu paūgėsiu, kaip seni ereliai, aukštai padangėse lakiosiu.

Svajodamas džiaugėsi Erelis, kad ereliu gimė, ir laukė tų laikų, kada pradės aukštai skrajoti, kur žmogaus akis nepasiekia, kur silpnas paukštis neprilekia.

— Praėjo daugel laiko, sustiprėjo Erelio sparnai, ir lakiojo Erelis aukštai mėlynose padangėse, kur seni ereliai skrajojo. Bet jau nebesidžiaugė tuo Erelis, kad taip aukštai padangėse lakioja, kur lakioja ir kiti ereliai. Dažnai, dažnai, tupėdamas ant žilos kalno viršūnės, tempė galingus sparnus savo, dairėsi į mėlynas dangaus erdvių bedugnes, kur šviesi saulė kelią sau mina. Ir svajojo Erelis:

— Kai sustiprėsiu kaip seni ereliai, kai lakioti gerai įprasiu, tai pasikelsiu taip aukštai, kur dar nė vienas erelis nebuvo. Nulėksiu ten, kur dar nė vienas erelis neskrajojo, atrasiu kelią nuo žemės į dangų.

— Tai tada visi pagirs ir sužinos, kad yra toks Erelis, visų erelių erelis, kuris taip aukštai lakioja, kaip dar nė vienas nelakiojo, kuris žino kelią nuo žemės į dangų... Ir ateis visi, kas gyvas yra, ir nusilenks prieš jį ir prašys, kad kelią ten parodyčiau...

Taip svajojo Erelis ir besvajodamas džiugiai kleketavo ir jau-tė, kad galybė auga jo krūtinėje, kad širdis verda narsumu.

Ei, nėra to pasaulio, ko nedrįstų Erelis, visų erelių erelis.

Tarp tų kalnų, kur gyveno Erelis, buvo vienas kalnas, visų kalnų aukščiausias. Jis buvo tarp visų kalnų tos šalies toks, kaip Erelis tarp erelių.

Kai šviesiai žvilgėjo sniegais jo viršūnė, skęsdama saulės spinduliuose, visi kalnai buvo grynai, giedri. Niekur nesirodė nė vienas debesėlis, nė viena miglėlė; o tos, kur nakvojo giliuose kloniuose, slėpėsi tarp uolų ir kalnų plyšiuose... Bet kad apsiniaukia kalno viršūnė, miglomis supstosi, žaibais puošiasi — apsiūkanoja tada visa šalis, baisūs tada kalnai. Bunda vėtros ir, staugdamos iš visų šalių, pro viršūnes žilų kalnų veja miglas... Bunda audra, keliasi bangas ir baido visa, kas yra pasaulyje. Išsigandęs slepiasi giliai žmogus, slepiasi žvėrys, slepiasi ir paukštis; visiems saulę temdo audra, kuri, gimus tarp aukštų kalnų, erdvės sau ieško ir uždama staugdama veržiasi iš aukštų kalnų į plačius laukus, kur yra daugel vietos skrajoti.

Apsirinko sau Erelis vietą ant aukščiausios to kalnų kalno viršūnės ir, pasikėlęs aukščiau nei žibantį amžiniais sniegais jo viršūnę, užtemdė jam sparnais saulę.

Ir suraukė kaktą kalnas, ir apsiniaukė šviesus jo veidas. O kai tik jis apsiniaukė, nubudo vėtros, pasikėlė didi audra, užtemdė miglomis Ereliai kelią, kad jis aukštai nelakiotų, sparnais savo pavėsio kalnui nedarytų, saulės netemdytų, jėgomis nesipuikintų.

Puikus buvo Erelis, audros nebijojo. Krūtinė jo seniai kovos troško. O priešo neturėjo. Išplėtė stiprius savo sparnus ir nulėkė ten, kur bangos užia, kur audra staugė, su vėtromis pasigalinėti, kur aukštai tvoskė, su žaibais apsikabinti, su perkūnais pasikalbėti...

Vai, tu Ereliai, ilgasparnių tu valdove! Sunki, smarki tavo kova. Vėtros plunksnos tavo taršo, bangos sparnus laužo, lietus akmeniu žemyn tave slegia...

Audra į laukus lėkė, erdvės sau ieškodama, ir Erelį ten nešė.

Ilgai siuto audra... Plaukė per laukus, per jūras, per girias... Plaukė toli, Erelį nešė... Toli nuklydo nuo aukštų kalnų Erelis, nuklydo ten, kur žmonės kloniuose gyvena. Apalpo, nuilso Erelis, o nuilsęs nutūpė ant žemės atsilsėti. Žmonės jį tinklais pagavo ir pasodino į didį gražų narvą.

Pasodino žmonės Erelį į narvą ir pastatė jį ten, kur buvo daugel paukščių, ir laukinių, ir naminių.

Buvo ten strazdų, vištų, žąsų ir kalakutų.

Ir pastatė narvą, kur buvo patupdytas Erelis, į pačią gražiąją vietą. Džiaugėsi žmonės, kad turi pasigavę Erelį, visų erelių erelį, ir lesino jį geriausiais ēdalais, ir girdė tyru šaltinio vandenėliu. Bet negėrė, neėdė nieko Erelis, tik daužėsi į narvo sienas, draskė vielas nagais, laužė snapu, mušė sparnais.

Nusilaužė Erelis snapą, nagus aplaužė, susižeidė ligi kraują krūtinę, apsimušė sparnus, bet nesiliovė laisvėn veržėsis.

Ir narve nenorėjo žmonių vergas būti... Laužėsi ten, kur mėlynos dangaus erdvės jį šaukė.

Ir matė tai kiti paukščiai, kaip žmonės Ereliai rūpinasi, matė stebėjosi ir Ereliai suprasti nesuprato.

— Koks jis nedėkingas! — kalbėjo strazdas: — kad manim žmonės taip rūpintųsi, dieną naktį jiems švirkštaučiau.

— Ir ko jam! — kalbėjo antys: žmogus peni jį, kuo tik jis nori. Kad būtų ne toks puikus, jo žmogus ir narve nelaikytų. Sako,

jis kalnuose gyvenęs. Argi ten taip gera, kaip pas žmogų. Argi ten rasi tiek varliūkščių kaip čia...

— Ir mėslynas gal kur geresnis! — kalbėjo gaidys. — Tai pakrapštytų dabar, jo nagai tokie geri. E, kvailas paukštis, savo laimės nesupranta...

— Žmonės kalba, kad šalti tie kalnai, amžinai žiema ten gyvena, — tarė pralėkdama kregždė, kuri toli buvo, daugel matė.

— Ir ko jis taip pučiasi, ko didžiuojasi! — kalbėjo kalakutas. Kad jo būtų nors toks snapas kaip mano.

— Arba tokia uodega kaip mano, — atsakė povas.

— Arba nagai... Tai ne kažin kokie jo nagai! Ir mano nemėgėsi. Ar gal aš negaliu pasipuikinti savo skiauturė. Niekas tokios neturi... Ku-kuriekū!

— Neturi, neturi, neturi, — rėkė vištos.

Ir ėmė paukščiai ginčytis ir bartis ir būtų susikovę, susipešę, bet štai žmogus išėjo ir pabėrė grūdų. Visi paukščiai pamiršo savo barnius ir nubėgo lesti. O prilesę vėl susirinko į Erelio narvą ir peikė, kam jis veltui didžiuojasis, puikinasis. Kad geras būtų, žmogus laisvai leistų iš narvo... Tik sparnus pakirstų gal kaip strazdui... ir nagai reikėtų pakirsti, nes su tokiais nagais argi galima gyventi...

Bet Erelis neklausė jų kalbos. Jis nepalietė nei ėdesio, nei vandens. Jėgos jį apleido, sparnai jau nebeklausė. Kampe narvo tupėjo niūrus, o kraujas bėgo iš sužeistos krūtinės... Mirė Erelis... Laisvės netekęs, ir gyvybės neteko. Tegu žino žmonės, kad Erelis, laisvas gimęs, ir narve moka laisvas mirti ir žmonių vergas nebus. Nors ir narve kūnas, nors pavergtas, bet kas palauš Erelio puikybę, kas jo dvasią nužemins?! Aukštai ji lakioja, dar aukščiau, nei jo sparnai pasikelti gali!..

Vai, jūs žmonės, pikti žmonės, kam nuvaikščiojot Erelį, visų erelių erelį...

Atnaujinkit EGLUTĖS prenumeratą

Padėkite EGLUTEI žaliuoti dar daug metų — suraskit daugiau jos skaitytojų. Pasikalbėkit su savo draugais šeštadieninėje mokykloje.

Prenumeratos atnaujinimo lapeliai Jus jau pasiekė — juos užpildykit ir grąžinkit EGLUTEI.

Jūsų EGLUTĖ

PATARLĖS

Būk toks, koks nori kitiems rodytis

*

Auksas ir purve žiba

*

Aukštai šoksi, žemai tūpsi

*

Be galo nebus galo

*

Be skiedros medžio nenukirsi

*

Byrant dirvoj, birs ir jaujoj

*

Augęs šuo rąjus

*

Darbymety ir akmuo kruta

*

Delnu kūjo neatmuši

*

Daug šunų ir vilką papiauna

*

Daug rankų didžią naštą pakelia

ALP 1785

Gediminas Senūta

43 Ridge St.

Brockton 18, Mass.

Larch.

91. 189364